

Таїна “Хорової Мельпомени” у Рівному.

Етап національного відродження, який переживає Україна сьогодні, позначений оновленням буквально усіх сфер людської життєдіяльності. Проте найпомітніше цей процес активізується вектором духовного становлення нації, в усіх його проявах й іпостасях. Надважлива роль у цьому поступі, на наше переконання, належить національному мистецтву, а надто одному із найдемократичніших його видів – хоровому, котре в силу своєї природи стало естетичним виразником самоідентичності українства та ознакою його високої культури. Українському хоровому мистецтву як явищу властиві найрізноманітніші прояви його побутування. Проте яскраво вирізняється серед інших, царина виконавства, яка за своїм “призначенням” виконує роль “посередника” між композитором та слухачем в сенсі трансформації “пергаменту” композиторського письма на рівень створення об’єктивно вмотивованого та суб’єктивно прочитаного, “живого” художнього образу.

Свідками такої “трансформаційної таїни”, у системі координат якої прочитувалися численні високохудожні хорові полотна зарубіжної та вітчизняної класики, а також твори сучасних композиторів й довершені обробки українських народних пісень, стала публіка м. Рівного на концертних виступах Хорового Свята, яке тривало впродовж трьох травневих днів (з 4-го по 6-е травня 2018р.) в рамках I Всеукраїнського хорового фестивалю-конкурсу ім. Володимира Пекара.

I Всеукраїнський хоровий фестиваль-конкурс ім. Володимира Пекара – подія Всеукраїнського масштабу, котра символізує непохитність намірів наших митців утверджувати, на сучасному етапі, високу національну хорову культуру, адже остання як явище завжди була естетичним виразником міри достатності українства. Разом з тим зауважимо, що цей вид мистецтва є достатньо презентабельний на імениті постаті, котрі завжди були отим об’єктивним мірилом професіоналізму, у цій непростій, але такій потрібній художній сфері людської діяльності. Проте історіографія не зафіксувала тих сотень диригентів-хормейстерів скажімо доби бароко які у сільських храмах України, тоді виконували зі своїми хорами багатоголосні 2-хорні, 4-хорні й навіть 8-хорні духовні концерти, але відлуння їхньої слави й обдарування відбилося на відомих нам М. Дилецькому, С. Пекалицькому, М. Березовському, Д. Бортнянському, А. Веделеві, О. Кошицеві, Я. Калішевському, К. Стеценкові, Н. Городовенку та ін. У свою чергу їхнє надбання успадкували та відродили сучасні хормейстери, до яких відносимо і митців другої половини ХХ століття, котрих варто знати, пам’ятати й цінувати хоча б за те, що у роки радянської доби, популяризували високомистецькі твори вітчизняної класики, зверталися до творчості західноєвропейських композиторів-класиків “прочитуючи” знакові твори культової музики, що у ті часи “користувалися правом на гласність”: “Реквієм” В. А. Моцарта, Л. Керубіні, Дж. Верді, окремі твори А. Вівальді, Й. С. Баха і ін., й це багатство передавали молодому поколінню, разом з тим виховуючи підростаючу, молоду генерацію митців.

До таких Велетнів Хорової Слави України другої половини ХХ століття належить хормейстер, педагог, Заслужений діяч мистецтв України, професор Володимир Павлович Пекар (1928 – 1990рр.). Розквіт його творчої діяльності прийшовся на 50 – 70-і роки минулого століття, коли молодий музикант утверджувався як митець (творча праця з хоровими колективами Львівського педагогічного училища /1953 – 1967рр./, Львівського політехнічного інституту /1957 – 1967рр./, художній керівник і головний диригент Державної заслуженої хорової капели України “Трембіта” /1967 – 1978рр./).

З 1978р. доцент, згодом професор, завідувач кафедри хорового диригування Рівненського державного інституту культури. Цей період творчості Володимира Павловича ознаменувався активною діяльністю. Студентська хорова карела Рівненського державного інституту культури під його орудою набула статусу високопрофесійного хорового колективу, знаного в Україні. Маєстро активно працював також і на педагогічній ниві. Як педагог-музикант виховав цілу плеяду хормейстерів, співаків, педагогів, науковців, які гідно продовжують сьогодні справу свого вчителя. Саме його ім’ям “освячений” I Всеукраїнський хоровий фестиваль-конкурс, що відбувся у Рівному, – місті де тривалий час жив і творив великий музикант-мислитель.

У I-у Всеукраїнському хоровому фестивалі-конкурсі ім. Володимира Пекара, що проходив у рамках проекту “Рівне - місто унікальних подій”, були представлені такі міста

України: м. Київ, м. Чернівці, м. Кривий Ріг, м. Львів, м. Житомир, м. Рівне, м. Хмельницький, м. Кременець, м. Нетішин і м. Здолбунів.

Неординарне хорове дійство розпочалося (04.05.2018р.) урочистим його відкриттям у залі камерної та органної музики Рівненської обласної філармонії. Високопрофесійний ведучий, кандидат педагогічних наук, доцент, директор Львівського обласного центру народної творчості і культурно-освітньої роботи Роман Береза, презентував це хорове свято, як особливої ваги подію Всеукраїнського масштабу, і знакову в культурному житті України в контексті значимості непересічної постаті Володимира Пекара.

Високий пафос мистецької імпрези підхопили знані хорові колективи Рівненщини – Лауреат шести Міжнародних, двох Всеукраїнських конкурсів, учасник багатьох фестивалів в Україні та за кордоном камерний хор “Воскресіння” (художній керівник і головний диригент О. Одинець), Лауреат ряду Міжнародних та Всеукраїнських фестивалів і конкурсів, Зразковий камерний хор “Ave Maria” Рівненського міського палацу дітей та молоді (художній керівник і головний диригент Заслужений працівник культури України, Відмінник народної освіти України М. Гончарова), Лауреат Всеукраїнських фестивалів і конкурсів камерний хор студентів кафедри хорового диригування Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету (художній керівник і головний диригент О. Одинець), виконавши цілу низку хорових композицій, чим створили святкову атмосферу особливої події у Рівному.

Другий день фестивалю-конкурсу (05.05.2018р.) був присвячений прослуховуванню конкурсних програм, представлених 16-ма хорами, серед яких 9 – дитячих, 3 – жіночих та 4 – мішаних.

У номінації “Дитячі хорові колективи” свою майстерність демонстрували:

- Зразковий хор старших класів “CANTABILE” хорового відділу Нетішинської школи мистецтв (м. Нетішин), керівник – Олександр Гурєєв, концертмейстер – Катерина Василюк;
- Зразковий дитячий хор “ІСКРИНКА” Здолбунівської ДМШ (м. Здолбунів), керівник – Олена Сачева, концертмейстер – Оксана Нестерчук;
- Зразковий камерний хор “Кредо” Рівненської ДМШ №2 (м. Рівне), керівник – Тетяна Мись, концертмейстер – Наталія Савченко;
- Хор старших класів “ЛЕГЕНДА” Львівської ДМШ №10 (м. Львів), керівник – Надія Нагірна, концертмейстер – Людмила Мурванідзе;
- Хор учнів старших класів “ВЕСНА” Кременецької школи мистецтв ім. М. Вериківського (м. Кременець), керівник – Лариса Зелінська, концертмейстер – Наталія Мощенко;
- Дитячий хор “ПРОЛІСОК” Рівненського музичного училища (м. Рівне), керівник – Галина Рябоконт, концертмейстер – Лілія Депо;
- Зразковий дитячий хор “ВІВАТ, МУЗИКО” Рівненського міського палацу дітей та молоді (м. Рівне), керівник – Наталія Павлючок, концертмейстер – Марина Мельничук;
- Зразковий дитячий хор “ЮНІСТЬ” Здолбунівської ДМШ (м. Здолбунів), керівник – Олена Камінська, Концертмейстер – Тетяна Родюк;
- Дитячий хор “РАЙДУГА” Хмельницької дитячої школи мистецтв (м. Хмельницький), керівник – Аліна Севак, концертмейстер – Анна Олійник.
- Номінацію “Однорідні хорові колективи” представляли:
 - Студентський хор “ДІВОЧІ МРІЇ” Львівського музичного коледжу ім. С. Людкевича (м. Львів), керівник – Надія Поворозник, концертмейстер – Олена Сенік;
 - Камерний жіночий хор “ETERNITA” (м. Рівне), керівник – Віталій Мартодєєв;
 - Жіночий хор Житомирського коледжу культури і мистецтв ім. Івана Огієнка (м. Житомир), керівник – Тетяна Гордєєва, концертмейстер – Ірина Демакіна.
- У номінації “Мішані академічні хорові колективи” змагалися:
 - Студентський хор “SUBITO” Чернівецького коледжу мистецтв ім. С. Воробкевича (м. Чернівці), керівник – Валентина Гордей, концертмейстер – Наталія Панченко;
 - Студентський хор Житомирського музичного училища ім. В. Косенка (м. Житомир), керівник – Андрій Морозюк;
 - Народний камерний хор “CRESCENDO” Криворізького державного педагогічного університету (м. Кривий Ріг), керівник – Вікторія Сергєєва
 - Камерний хор “UNITY” (м. Київ), керівник – Анна Сіраш.

Виконавська майстерність “конкуруючих” колективів, не залишила слухацьку аудиторію байдужою. Чистота інтонації, витончена динаміка, неповторна хорова органіка, вишукана мелізMATика, філігранність агогічних пульсацій, унікальність інтерпретацій демонстрованих творів, – далеко не весь перелік засобів музично-хорової виразності, які лягали в основу створення художньої образності достатньо цікавих концертних програм сповнених дивовижним “таїнством”, котре здавалось відчужувало слухача від світу реального й несло його у просторовість досконалих форм і надвисоких смислів.

Та конкурс – це попри все змагальність, яка на цьому мистецькому “марафоні” спрямовувалась у русло раціональних орієнтирів високопрофесійним журі у складі:

Олександр Тарасенко – голова – хормейстер Національної опери України, доцент Національної музичної академії імені П. Чайковського, Заслужений діяч мистецтв України, Голова Всеукраїнського хорового товариства імені М. Леонтовича Національної всеукраїнської музичної спілки

Члени журі:

Микола Гобдич – художній керівник та головний диригент муніципального камерного хору «Київ», Заслужений діяч мистецтв України, Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка.

Галина Горбатенко – художній керівник і головний диригент жіночого хору Київського інституту музики ім. Р. Глієра, Народна артистка України, Заступник Голови Всеукраїнського хорового товариства ім. М. Леонтовича Національної всеукраїнської музичної спілки.

Василь Яциняк – художній керівник і головний диригент «Галицького камерного хору», професор Львівського університету ім. І. Франка, Народний артист України.

Галина Шпак – доцент Одеської музичної академії ім. А. Нежданової кандидат мистецтвознавства, художній керівник та диригент жіночого хору «ОРІАНА».

Марія Гончарова – художній керівник і головний диригент Зразкового дитячого камерного хору «Ave Maria», Заслужений працівник культури України, Відмінник народної освіти України, Лауреат премії імені Германа Жуковського.

Олександр Одинець – художній керівник та диригент камерного хору «Воскресіння» (м. Рівне), художній керівник та диригент студентського хору Рівненського музичного училища Рівненського державного гуманітарного університету, художній керівник та диригент камерного хору студентів кафедри хорового диригування Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету, Голова хорового товариства імені М. Леонтовича Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

Провадила цю змагальність – ведуча, кандидат мистецтвознавства Руслана Варнава.

Третій день хорового свята – **ГАЛА-КОНЦЕРТ** та вручення нагород. Урочистість відкрив – ведучий Роман Береза, вступне слово якого налаштувало публіку зали камерної та органної музики на спілкування з його величністю “Високим мистецтвом”. Присутні торжества у ці миттєвості перебували у стані катарсису, легкого емоційного потрясіння, яке очищало та певною мірою просвітлювало їх у чистих помислах та сподіваннях.

Таке налаштування слухацької аудиторії цілком відповідало отам її високим очікуванням на “Хорове Диво”, яке ось-ось мало розпочатись. Та перед цим був виголошений вердикт журі, конкретика якого зводилася до такої деталізації:

Дипломантами фестивалю-конкурсу у номінації “Дитячі хорові колективи” стали:

- Зразковий хор старших класів “CANTABILE” хорового відділу Нетішинської школи мистецтв (м. Нетішин), керівник – Олександр Гурєєв, концертмейстер – Катерина Василюк;
- Зразковий дитячий хор “ІСКРИНКА” Здолбунівської ДМШ (м. Здолбунів), керівник – Олена Сачева, концертмейстер – Оксана Нестерчук;
- Хор старших класів “ЛЕГЕНДА” Львівської ДМШ №10 (м. Львів), керівник – Надія Нагірна, концертмейстер – Людмила Мурванідзе;

- Дитячий хор “РАЙДУГА” Хмельницької дитячої школи мистецтв (м. Хмельницький), керівник – Аліна Севак, концертмейстер – Анна Олійник.

Дипломантом у номінації “Мішані академічні хорові колективи” – став Камерний хор “UNITY” (м. Київ), керівник – Анна Сіраш.

Лауреатами третього ступеня у номінації “Дитячі хорові колективи” стали:

- Хор учнів старших класів “ВЕСНА” Кременецької школи мистецтв ім. М. Вериківського (м. Кременець), керівник – Лариса Зелінська, концертмейстер – Наталія Мощенко;
- Дитячий хор “ПРОЛІСОК” Рівненського музичного училища (м. Рівне), керівник – Галина Рябокони, концертмейстер – Лілія Депо;

Лауреатами третього ступеня у номінації “Однорідні хорові колективи” стали:

- Камерний жіночий хор “ETERNITA” (м. Рівне), керівник – Віталій Мартодєєв;
- Жіночий хор Житомирського коледжу культури і мистецтв ім. Івана Огієнка (м. Житомир), керівник – Тетяна Гордєєва, концертмейстер – Ірина Демакіна.

Лауреатом третього ступеня у номінації “Мішані хорові колективи” став

- Студентський хор “SUBITO” Чернівецького коледжу мистецтв ім. С. Воробкевича (м. Чернівці), керівник – Валентина Гордей, концертмейстер – Наталія Панченко.

Лауреатами другого ступеня у номінації “Дитячі хорові колективи” стали:

- Зразковий камерний хор “Кредо” Рівненської ДМШ №2 (м. Рівне), керівник – Тетяна Мись, концертмейстер – Наталія Савченко;
- Зразковий й дитячий хор “ЮНІСТЬ” Здолбунівської ДМШ (м. Здолбунів), керівник – Олена Камінська, концертмейстер – Тетяна Родюк;

Лауреатом другого ступеня у номінації “Мішані академічні хорові колективи” став

- Народний камерний хор “CRESCENDO” Криворізького державного педагогічного університету (м. Кривий Ріг), керівник – Вікторія Сергєєва.

Й нарешті представляємо ті хорові колективи які на фестивалі-конкурсі отримали найвище визнання і схвалення у високопрофесійного журі, а це:

Лауреат першого ступеня у номінації “Дитячі хорові колективи”

- **Зразковий дитячий хор “ВІВАТ, МУЗИКО”** Рівненського міського палацу дітей та молоді (м. Рівне), керівник – Наталія Павлючук, концертмейстер – Марина Мельничук.

Лауреат першого ступеня у номінації “Однорідні хорові колективи” –

- **Студентський хор “ДІВОЧИ МРІЇ”** Львівського музичного коледжу ім. С. Людкевича (м. Львів), керівник – Надія Поворозник, концертмейстер – Олена Сенік.

Лауреат першого ступеня у номінації “Мішані академічні хорові колективи”

- **Студентський хор Житомирського музичного училища ім. В. Косенка** (м. Житомир), керівник – Андрій Морозюк.

Отож конкурсні баталії й хвилювання учасників I Всеукраїнського хорового фестивалю-конкурсу ім. Володимира Пекара – позаду. А високе хорове дійство продовжується. На сцену зали камерної та органної музики м. Рівне запрошуються лауреати та дипломанти цього змагального хорового “марафону”.

“Пісенний вернісаж” відкриває Дипломант хорового свята – Дитячий хор “РАЙДУГА”, який своїми дзвінками, чистими, щирими, мало не “ангельськими” голосами подарував чудове виконання твору Д. Мура “Alleluia”. Далі естафету святкового хорового музикування підхоплює хор учнів старших класів “ВЕСНА” Школи мистецтв ім. М. Вериківського м. Кременець. У виконанні цього колективу звучить сучасний патріотичний хоровий твір “Пісня, що вічно жива” (муз. Т. Голуба, аранж. А. Міклушова), як уособлення щирості почуттів і помислів нашого молодого покоління, сповненого щирою любов’ю до Батьківщини, свого народу, національної культури, мови, історії, рідних традицій. В`язанкою обробок українських народних пісень (О. Хромушин “Фантазія на теми українських народних пісень”) чарував слухачів дитячий хор “ПРОЛІСОК” Рівненського музичного училища (м. Рівне), продемонструвавши достатньо високу виконавську культуру та цікаве “прочитання” різнопланового та різнохарактерного масштабного хорового полотна, максимально насиченого унікальним національним колоритом. У виконанні Зразкового камерного хору “Кредо” Рівненської ДМШ №2 (м. Рівне) прозвучала одна з перлин української національної хорової класики, українська народна пісня в обробці М. Леонтовича “За городом качки пливуть”. Цікавим “прочитанням” твору дивував публіку, ще зовсім молодий, проте достатньо

перспективний дитячий хоровий колектив, Зразковий дитячий хор “ЮНІСТЬ” Здолбунівської дитячої музичної школи (м. Здолбунів), який виконав хорову композицію В. Гогенко “Веснянка”.

Свято хорового мистецтва продовжувалось. На сцену вийшов Лауреат першого ступеня, у номінації “Дитячі хорові колективи”, Зразковий дитячий хор “ВІВАТ, МУЗИКО”, Рівненського міського палацу дітей та молоді (м. Рівне), який виконав два, дуже цікаві за стильовими особливостями твори, – “Мелодію” з опери “Орфей і Еврідіка” К. В. Глюка та “Mundi renovatio” Г. Орбана. Перший – полонив слухача яскравістю неповторної теми-мелодії, ясністю пульсуючого ритму, та неперевершеною хоральністю. Усе це захоплювало слухача й переповнювало його почуттями невимовної радості, від співпричетності до такого високого мистецтва. Другий – подивував струменем модернових ритмів й інтонацій. Техніка виконання та стилізація хорової композиції, переконливо підкорили публіку.

Феєричне піднесення мистецького дійства добігало свого кульмінаційного піку коли у виконанні камерного жіночого хору “ETERNITA” (м. Рівне), без перебільшення, бездоганно прозвучав твір сучасного американського композитора Еріка Вітакера “Lux augumque”, який не залишив байдужим ні одного слухача у залі.

Далі концертна зала наповнилася джерельним потоком звукової “замальовки” в традиції етностилістики, під час виконання “Веснянки” – хору дівчат з опери “Енеїда” М. Лисенка, Лауреатом першого ступеня, у номінації “Однорідні хорові колективи”, Студентським хором “ДІВОЧІ МРІЇ” Львівського музичного коледжу ім. С. Людкевича. Сценічна пластика, сюжетно-композиційна канва твору, виконавська манера, забезпечили створення високохудожнього фрагменту неповторного автентичного театрального-хорового дійства.

Стилізацію хорового виконавства у манері цього ж таки театрального дійства продовжив студентський хор «SUBITO» Чернівецького коледжу культури і мистецтв ім. С. Воробкевича м. Чернівці, у виконанні якого прозвучала українська народна пісня в обробці В. Шнайдера “Вербовая дощечка”. Колоритом етно-стилістики захоплював слухачів і Народний камерний хор “CRESCENDO” Криворізького державного педагогічного університету (м. Кривий Ріг), виконавши шедрівку “Повій вітроньку” в аранжуванні Г. Гаврилець, за перекладом М. Гобдича.

Програму Гала-Концерту завершив Лауреат I ступеня у номінації “Мішані хорові колективи” – Студентський хор Житомирського музичного училища ім. В. Косенка (м. Житомир). У виконанні цього хору прозвучали два твори: за авторством французького композитора епохи середньовіччя П. Паресая “*Il est bel et bon*”, і сучасного американського композитора Д. Халерана “Witness”. З першої ж музичної фрази твору “*Il est bel et bon*” слухач був захоплений високим рівнем майстерного виконання цієї композиції. Хорова партитура “ожила” на вустах молодих музикантів у надзвичайно витончений спосіб інтерпретації цього твору, який “заграв” різноманітними відтінками звукового різнобарв’я, що у кінцевому своєму вияві створило неперевершену картину гармонії і блаженства у її естетично-смысловому вирішенні. Не менше здивування у публіки викликала хорова композиція “Witness” Д. Халерана. Модернові ритми, нетрадиційна інтонаційна палітра твору, специфіка його темброфонічних особливостей – створили специфічну художню картину, яка наповнювала простір концертної зали звуковими кондиціями “космічного” (найвищої ступені упорядкування) гатунку.

На такому високому піднесенні й завершилася “ХОРОВА МЕЛЬПОМЕНА” у Рівному – I Всеукраїнський хоровий фестиваль-конкурс імені Володимира Пекара, що став уже історією. Тож нехай ця непересічна історична подія не тільки надовго залишиться у нашій пам’яті, а і слугуватиме хорошим поштовхом до нових звитяг і перемог у царині хорового виконавства Рідного Краю.

Кандидат філософських наук, доцент кафедри хорового диригування Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету
Заступник Голови Рівненського обласного відділення
Національної всеукраїнської музичної спілки,
І. М. Харитон.